

A TENGERPART

NAPILAP.

VI. évfolyam.

FIUME, csütörtök 1909. szeptember 2.

196. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229.)
Via dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.

Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 920.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . . . 12 kor. Egyóra . . . . . 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

A beiratástól a megélhetésig.

Aggódó, gyermekeitekért rajongó családapák, természetesen az idén is elvezetitek a család szemefényét, a becézett nebulót az igazgató ur irodájába. Lefizetitek annak rendje és módja szerint az összes elképzelhető díjakat és boldogan mosolyogva, meglepedéssel konstatáljátok, hogy kellőképpen gondoskodtatok gyermekeitek jövőjéről.

Aggódó, gyermekeitekért rajongó családapák, — fáj boldog illuziótokat megzavarni — olvassátok el a nagyváradi bírósági jegyzők mozgalmáról szóló memorandumot. Soha szomorubb aktualitása nem volt ilyenfajta kiáltványoknak, mint most, szeptember elsején, amikor ezernyi család jövődöbeli reménye, boldogsága, kedvence szorong az iskolák előcsarnokaiban és folyosóin.

Bizony, még most sem ábrándultatok ki. Szegény naiv családapák. Sőt talán még jobban hiszitek a tévhitet, hogy Magyarországon csak a diplomás ember boldogul és senki más nem élheti le megelégedésben, jólétben az életet. Csak akinek szobájában hatalmas aranykeretben ékesedik a Nos Rector felirású kutya-bőr.

Mikor pedig megvalósul álmotok, s fiatokból évtizedeken át tartó folytonos és szorgalmas tanulás után esetleg doktor lesz, akkor valamelyik jelentéktelen járásbíró alacsony, füledt levegőjű irodájában megfogalmazza a memorandumot, amely kétségbejöttön komoly érvekkel az albirói állás elnyeréséért könyörög. Ez a jövő képe.

Gyermekeitek sorsa, — a jövő Magyarországon sorsa — tehát valóban vigasztalan. És ez az, ami igazi, lokális nemzeti szerencsétlenséggé teszi az évről-évre növekedő diplomás nyomort.

Más nemzeteknek, más társadalmaknak a szomorú jelennel szemben vigaszt nyújthat a jövőben vetett rendíthetetlen bizalom. Van miért küzdeniök, s abban az édes meggyőződésben áldozzák fel magukat, hogy a jövő kulturájáért, az elkövetkező társadalom jólétéért, gyermekeik boldogulásáért maradnak a harctéren. Nálunk évről-évre sulyosabb és nehezebbé válik a helyzet.

Igazi, vérbeli magyar szofizma ez. Dölyfös uri koponyákból származik és alázatos, szűk látókörű, meggörnyedt szegényeknek van szánva. De ti aggódó, sajongó családapák nem hisztek többé e szózatnak. Meg vagytok győződve valamennyien, külön-külön, hogy gyermekeitek erősebbek és különbek, mint a többi hasonlóképpen vig és gondtalan nebuló, a kikkel összehozta őket az iskolák előcsarnokaiban és folyosóin a szülői rajongás. És lelkesedéssel hiszitek, hogy bármilyen nagy legyen is a túlekedés, a harc, a ti gyermekek a legnagyobb forgatagban és legelcsüggesztőbb kenyérharc-

ban is, szilárdan, győzelmesen megállja a helyét.

És ez a hitetek a ti tévedéseitek. Má apáink is sulyosan tévedtek és apáink jóakaratu, rajongó hitének áldozatai a deresető fejű bírósági jegyzők és az ököllet viaskodó ügyvédek. A ti tévedéseitekért a gyermekek fognak lakolni, talán még sulyosabban. Mert az ok, ami a diplomás nyomort előidézi, nem muló máról holnapig tartó mizéria. Hanem igenis állandó nemzeti szerencsétlenség.

Ott rejlik ennek a boldogtalan népnek korhód társadalmi berendezkedésében, elmaradt gazdasági életében.

Halálos betegség ez, melynek csak egyik tünete a diplomás nyomor, de ezerféle más relációban is megnyilvánul az immorális politikai viszonyoktól, a kivándorlástól, a nemzeti küzdelemtől kezdve le egészen az utolsó községi biróválasztásig. Szomoruan és megdöbbenően egységes és mély annak az oka, hogy amikor ti a legjobb akaráttal és boldogan beiratjátok egyetlen reményseteket az iskolába, — talán éppen jövődöbeli boldogulásuk elé gördítettek elháríthatatlan akadályokat.

Aggódó, gyermekeitekért rajongó családapák, a világért sem akarunk benneteket elkedvetleníteni, vagy elszomorítani. Főképen ezért hívtuk föl minderre figyelmeteket, hogy gondolkodjatok. Nem lenne valami módja, fiatok boldogságát elősegíteni és minden akadályt elhárítani, mely azt esetleg gátolná?

A mikor a diplomás pályákra adjátok gyermekeiteket, gondoskodnotok kell arról, hogy mire diplomás emberekké lesznek, más társadalmat találjanak maguk előtt. Reátok szülőkre hárul az a feladat, hogy közreműködjete egy szebb, jobb egészségesebb Magyarország kialakulásán s a hová erőtlök el hat, a hová kezetek eljut, a hol szavaitoknak sulya van, a hol beszéltek, voksoltok, cselekedtek — ott mindenütt jusson eszetekbe, hogy fiaitok jövőjét ti készíttitek elő. Töltekek függ, hogy az a gyermek, aki átlépi az iskola küszöbét, a mai nyomorúság még nyomorultabb elfajulásában hagyja el majdan az iskolát, vagy pedig egy kenyeret és jogot élvező új korszakba lépjen be, a mikor a diplomát a kezébe kapja.

UJDONSÁGOK.

— **Személyi hír.** Vio Ferenc dr. polgármester családjával együtt hosszabb szabadságáról ma este tér vissza Fiuméba s holnap már átveszi hivatalának vezetését.

— **Horvát okvetetlenkedés.** Megirtuk, hogy Cattaro előjárósága a rendőrségnek Spector bankrabló elfogatása ügyében kibocsátott önyelvű körözünyét visszautasította, mert a körözüny nem volt horvát nyelven is megfogalmazva. Az olasz és horvát nyelvű cattarói előjáróság jogtalan intézkedése után ma ismét érkezett visszautasított körözüny. Ezuttal Scar-

dona község előjárósága ékes horvát nyelven arról értesítette a rendőrséget, hogy a körözünyét nem fogadja el és csodálkozásának ad kifejezést, hogy a fiumei rendőrség öt idegen nyelv mellett épen csak a horvát nyelvet mellőzte. A horvát okvetetlenkedés kellemetlen benyomást keltett, mert a fiumei rendőrség, amelynek hivatalos nyelve az olasz, eddig mindenkor készséggel elintézte nemcsak a horvát távirati megkereséseket, hanem még a horvát nyelvű ügydarabokat is. A cattarói és scardonai előjáróság tehát a viszonyoságot sértette meg s a rendőrség a visszautasított körözünyeket a városi tanácshoz teszi át, hogy a visszautasítás ügyében intézkedjék.

— **Építkezés a városházán.** A tanács tudvalevőleg a rappresentanza egyik közelebbi ülésén felhatalmazást kért, hogy a városházán néhány sürgős átalakítást létesíthessen. A megbízás alapján a munkálatokat teljes erővel folytatják s nemsokára be is fejezik. Ma a porszívó gép is dolgozott s a tanácsstermeket a podeszta várótermét portmentesítették.

— **A kereskedő tanoncok iskolája.** A rendőrség mint iparhatóság közli, hogy minden kereskedő tartozik tanoncát a kereskedő tanonc iskolába beiratni. A beiratások az idei tanfolyamra szeptember 9-étől 12-éig lesz naponként 11—12 óra között az állami polgári fiúiskola épületében (Via dell'Ospedale). Azt a kereskedőt, aki tanulójának beírását elmulasztja, 40-től 400 koronáig terjedő pénzbüntetéssel büntetik meg.

— **A nagyszerb pör.** Zágrábi tudósítónk jelenti: A nagyszerb felségárulók bünpörének tegnapi tárgyalásán kezdték meg a védelem tanuinak kihallgatását. Mára összesen tizennyolc vrginmost-topuszkoi és glinai tanut idéztek be, kik nagyobbára azt vallották, hogy semmiről sem tudnak. A kihallgatás után folytatták az iratok felolvasását, majd pedig a tárgyalást holnapra halasztották.

— **Az állami tisztviselők kongresszusa.** Az Állami Tisztviselők Országos Egyesülete kedden, szeptember 7-én délután 5 órakor választmányi ülést tart, amelyen megállapítják a kongresszus elé terjesztendő jelentések és javaslatok szövegét. Előterjesztésre kerül a pragmatika-albizottság, a társadalmi feladatok kérdéseit tárgyaló albizottság, a fizetésrend. albizottság, a lakpénzrend. albizottság, a nyugdíj albizottság, a statusrendezési albizottság, valamint a tisztviselői közalap létesítését tárgyaló albizottság jelentése, nemkülönben a kongresszusi főjelentés, amely beszámol a Szegeden 1907-ben tartott kongresszus határozatainak végrehajtásáról, valamint a szegedi emlékiratban foglalt kívánságok sorsáról és az állami tisztviselők jelenlegi kívánságáról.

— **A jegybank Szerajevóban.** Már megirtuk, hogy az Osztrák Magyar-Bank október 1-én Szerajevóban fiókot létesít. Most arról értesülünk, hogy ez a fiók csak 1910 január 1-én kezdi meg működését. A fiók vezetésével pedig Mergenthaller Lajos felügyelőt bízzák meg, aki eszéki születésű.

a kormány a békéltetésre egy bizottságot küldene. A kormány válasza elvileg elutasító, mert ragaszkodik ahhoz, hogy csak abban az esetben hajlandó a békét közvetíteni, ha a harcban álló felek valamelyike felkéri a békéltetésre.

Tisztviselők megvádolása.

KECSKEMÉT, szept. 1. A városi közgyűlésen Kada Elek polgármester kemény szavakkal ítélte el ama hirlaptudósító eljárását, aki a fővárosi lapokban a városi tisztviselőkről becsmérőleg nyilatkozott. A polgármester kijelentette, hogy méltóságán alulnak tartja, hogy sajtoparazita támadásaival szemben a városi tisztviselőket megvédje s ellene sajtóper indítson. A kecskeméti sajtószövetség ezzel szemben nyilatkozatot bocsátott ki, hogy az említett tudósítást a szövetségen kívül álló egyén küldötte Budapestre.

A szerb pártok

György herceg ellen.

BELGRÁD, szept. 1. A parlamenti pártok között napok óta élénk tárgyalás folyik a kormányválság felett. A haladók és a nacionalisták hajlandók volnának kompromisszumba is belemenni. Törekvésükben támogatják őket a volt trónörökös személyes ellenségei, kik nagy számban vannak a szkupstinában. Azt követelik, hogy a kormány távolítsa el György herceget Szerbiából, mert a helyzet tisztulásának és különösen annak, hogy a jó viszony Ausztria-Magyarországgal minél előbb helyreálljon, főképp a volt trónörökös áll utjában. Hir szerint kísérletet fognak tenni, hogy a volt trónörököszt az orosz hadseregben helyezték el.

Az albánok felkelése.

ÜSZKÜB, szept. 1. A török kormány nem fogadta el Dsavid pasa kormányzó azon javaslatát, hogy Északalbánia felett, az ostromállapotot hirdesse ki, mert a kormányzóknak ugymond elég katonaság áll rendelkezésére arra, hogy a lázadást anélkül is leverje. A csapatok szállítása Északalbánia felé szakadatlanul folyik. Verisszovics ellen való büntető expedíció már megkezdődött.

Nyilt-tér*).

Van szerencsém nagybecsült vendégeimet és a nagyérdemű közönséget tisztelettel értesíteni, hogy az eddigi tulajdonomban volt De la Ville szállót, kávéházat és éttermet f. é. szeptember 1-ével

ifju Budai Károly urra

ruháztam át, aki mint e szakma alapos ismerője bizonyára teljes meglepedésre fogja ezen Fiume magyarsága által oly szeretettel felkarolt vállalatot tovább vezetni.

Egyben szívem igaz melegével és őszinte hálával köszönöm meg minden eddigi vendégemnek azt a jóindulatu támogatást és pártfogást, melyben engem részesíteni szivesek voltak és kérem, hogy ezt a bizalmat utódokra is átruháznai kegyeskedjenek.

Fiume, 1909. szeptember 1-én.

Tisztelettel
Szentgyörgyi Ferenc.

***

Mély tisztelettel értesítem a De la Ville szálló, kávéház és étterem eddigi igen tisztelt vendégeit és a nagyérdemű közönséget, hogy az eddigi Szentgyörgyi Ferenc ur tulajdonában volt fentemlített vállalatot f. évi szeptember 1-ével a magam számlájára átvettem.

* E rovatban közöltékért a beküldő felelős (A szerk.)

Párisban a Maison Charvin-ban sajátítottam el a szakácművészetet és ugyancsak a francia fővárosban a Café de la Paix-ben tanultam meg később a kávéházi üzletet is, mely szakmabeli ismereteimet azután a kontinens nagyobb városaiiban tökéletesítettem.

Bizvást remélem tehát, hogy sikerülni fog új fiumei vállalatomat kellő szorgalommal és kielégítő anyagi erőimmel felvirágoztatnom és midőn e megyekezethez a n. é. közönségnek és különösen Fiume magyarságának szives jóindulatu támogatását kérem, vagyok

mély tisztelettel

Fiume, 1909. szeptember 1-én.

ifju Budai Károly

a De la Ville szálló, kávéház és étterem tulajdonosa.

„A Tengerpart“ előfizetési ára :

Egész évre . . . . . 24 korona
Fél évre . . . . . 12 „
Negyedévre . . . . . 6 „
Egy hóra . . . . . 2 „
Egyes szám ára 6 fillér.
szerkesztősége és kiadóhivatala.
Vicolo dell' Ospedale Wurzer-ház I. em.
Telefon 229. sz.

SIKIC GYÖRGY RÖNYV- ÉS PAPIRKERESKEDÉSE

Fiume, Kossuth Lajos utca 7.

(Szerb templom háza a Villanyos megálló helye.)

Használt és új iskolakönyvek előírás szerint.

Óriási választék iskolai füzetekben és iskolaszerekben. Mindennemű papíráruk és irodai szerek nagy raktára.

Olcsó árak.

BAUER GRÜNWALD A magyarok
GRAND HOTEL D'ITALIE OTTHONA

VELENCE

VELENCÉ-
BEN

Elsőrendű szálló. — Kitűnő konyha.

Büchler L. Abbazia

(a Stefania szállóval szemben)

Férfidivat különlegességek a legelőkelőbb uri közönség számára.

Magyar cég! Szabott árak!

Keresek oly tisztviselőt, ki hugomat magyarul gyorsítani tanítaná.

Ajánlatok „Gyorsíró“ cím alatt a kiadóba kéretnek.

Ujságkihordó

(asszony vagy leány is) jó fizetéssel azonnal felvétetik a Tengerpart kiadóhivatalában Vicolo dell' Ospedale Casa Wurzer I. em.

Kobelt és Vidákovics Bristol kávéháza

ABBAZIA.

ESTÉNKÉNT

BARCZA JENŐ

kaposvári cigányzenekara hangversenyez.

Utolsó hajó Fiuméba este 11 órakor.

Giacomuzzi -- Velence.

San Marco, Calle Vallaresso

Előkelő kávéház és bodega.

és nagy kávéház és vendéglő a

művészeti kiállítás parkjában.

Elsőrendű kiszolgálás. Mérsékelt árak.

BULIAN H. ABBAZIA

(Palace Bellevue)

Legfinomabb ékszerárak párisi és bécsi mintára. Apart ujdonságok morettiben, korallokban és abbaziai emlékekben. Saját javítóműhely Olcsó árak.

Egy szép hálószoba

s 1 tükör diván eladó. Megtekinthető d. u. 2 óráig Via Germania 33 I. em. 6.

„DE LA VILLE“

SZÁLLODA, KÁVÉHAZ ÉS ÉTTEREM
FIUME, DEÁK-KORZÓ.

— A magyarság találkozó helye. —

Helybeli vendégek az étlapárból

20% engedményt kapnak.

A kávéházban esténként HORVÁTH PALI cigányzenekara GÁBOR kisbögös szólistával hangversenyez.

TULAJDONOS:
BUDAI KÁROLY

Fleischhacker C.

tejcsarnoka

és kávémérése a Piazza Elisabetta és Adamich utca sarkán, (az Adria palotával szemben).

Gróf Pejacsevics féle TEAVAJ

kizárólagos elárusítása.

Mindenkor frissen.

Tej, tejföl, túró, vaj és tiszta akácméz nagyban és kicsinyben. TELEFON 534

Házlebontás miatt

1 modern hálószoba eladó Corsia Deák 38 földsz. az udvarban.

Varieté Hotel Susak

Tulajdonos: Pesaro Vittorio

Egészen új műsor

Bonitta la Fera spanyol táncok,
Szép Erzi magyar szubrett,
Pereny Nusi nemzetközi énekesnő,
Blanche Henriette bécsi szubrett,
Bertasi Amalia olasz énekesnő,
Omero Lina nemzetközi táncok,
Doreé Em.ry angol ének és tánc,
Csillag Anny magyar szubrett,

Les Oskars olasz, spanyol és francia duettisták.

Karmester:
Virgilio VirgiliRendező:
Venutti Nino.

Kezdeté este 9 órakor.

Új műsor.

Belépti díj 1 kor.

Nagy látványosság.

Magyar okleveles szülésznő,

ki horvátul és németül is beszél a n. é.
hölgyközönség b. pártfogásába ajánlja
magát. Cim Borka Mihályné Fiume Via
Gisella 9. sz.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYÓGYSZERTÁRA

a városi torony mellett.

Ajánlja magát minden orvosi rendelés
azonnali és exakt elkészítésére. Kapható
minden gyógyszerészeti különlegesség,
gyógyszappanok, az összes ásványvizek,
toilettecikkek és szépitőszerek stb. stb.
Egy elegánsan butorozott

Cantrida „FIUME“ vendéglő

a fürdővel szemben.

Szép árnyékos kerthelyiség tekepályával
kitűnő magyar és olasz konyha, jó ausztriai és
stájer borok. Kőbányai polgári duplamaláta sör.
Számos látogatásért esedezik

MANN HANS vendéglős

Bratovich G. N.

könyvkötészete átköltözött a Castello utca
9. számú Kucich-házba. Telefon sz. 766.
Minél számosabb megrendelésért
esedezik továbbra is

Bratovich G. N.

**Ajánlunk: Amerikai íróasztalokat és irod. butorokat
Grammofonokat és lemezek**

legnagyobb választékban kicserélhető tüvel és tücszerelés nélkül,

messzehangzó lemezeket

termek és kerthelyiségek számára, továbbá

„detektiv“-boltpénztárakatcsengettyű-alarmkészülékkel, a mely a kézi pénztár
megdézsmálását vagy betörést lehetetlenné teszi, végül**Wertheim-pénzszekrényeket**

minden nagyságban készpénz és részletfizetésre árusít a
Tengermelléki Kereskedelmi Társaság Fiume, Corso 12 I. em.

Javítások elfogadtatnak.

HASZNÁLT ÉS ÚJ ISKOLAI KÖNYVEK

kaphatók előírás szerint ZANUTEL A. könyvkereskedésében

Via Adamich. Telefon szám 197.

ÁRJEGYZÉK INGYEN.

HUNGARIA PALACE SZÁLLÓ

Az egyetlen nagyszálló a Lidón, mely nem a szállótár-
saság tulajdonát képezi. Külön e célra épült s berende-
zése minden kényelmet felölel. Személyzet és kiszolgálás
jó részben magyar.

Magyar konyha! Pontos kiszolgálás!
Teljes penzió tiz lírától feljebb.

SPIRID MARCETTA

ORIENT

kávéháza

FIUME, Zichy tér 3.

Előzékeny kiszolgálás.

Minden este Sárközy Elemér cigány-
zenekara hangversenyez.

ABBAZIA

Petritz Szálló és Étterem

(azelőtt ERTL.) Abbazia központjában.

Elegáns szobák. Elsőrendű konyha.
Naponta friss halak. Kőbányai polgársör
és pilzeni ősfórrás. Válogatott borok.Új tulajdonos Petritz József.
az Emma penzió tulajdonosa is.**A DREHER ANTAL-féle egyesült sörgyára**
részvénytársaságának.

(gyár Budapest-Kőbánya) FIUMEI FŐRAKTÁRA.

Iroda: Ürményi-tér 6. — Telefon szám 226.

Jégygár: Canale-utca, Steinmann-ház.

GYÓGYHATÁSÚ**DUPLA MALÁTA SÖR**

Orvosok által ajánlott gyógyító hatású sör.
A sör hetenként 25 majolika palackot tar-
talmazó eredeti ládákból érkezik frissen a
gyárból. — Ezen kitűnő sörön kívül állan-
dóan raktáron van kiviteli és márciusi sör,
1/4, 1/2 és 1 hl.-es hordókban és 5C fél literes
palackot tartalmazó eredeti ládákból

Vendéglősök rendelésre barna dupla maláta sört is
kapnak. — Bárhova házhoz is történik szállítás.DETAIL ELÁRUSÍTÁS: minden jobb fű-
szer- és csemege-üzletben.

Mindenkor friss csapolás:

Főképviselet: Rupnik Emil, Ürményi-tér 6.

Kalsdorfi Sauerbrunn

ásványvíz. Nem feketíti meg a bort.
Kapható az összes drógériakban.
üzérüzletben és gyógyszerárakban,
Képvisele és főraktáros

Ponzeccchi R. U. - Fiume Vicolo Bottai. Piazza Ürményi 2.
Telefon 777.**FLORIÁN KÁVÉHÁZ**

VELENCE Szt. Márkus-tér.

Elsőrendű kávéház. Az idegenek
találkozó helye.Kitűnő fagyalt alla napoletana.
Tea, kávé, csokoládé, cukrászsüte-
mények stb.

Előzékeny kiszolgálás.

Modern

hálószobák és ebédlő divánok
eladok

Garami József

kárpitos mesternél Corsia Deák 38.

QUADRI KÁVÉHÁZ

VELENCE, Szt. Márkus-tér.

Csokoládé, tea, cukrászda,
frissítő italok, likörök és finom
borok.A Velencét látogató magya-
rok találkozó helye.**Hirdessen „A TENGERPART“ napilapban!**

„A Tengerpart“ immár hatodik évfolyamban jelenik meg és oly elterjedésnek örvend, a
milyent eddig Fiumében egyetlen egy magyar lap sem tudott felmutatni.

„A TENGERPART“ minden hirdetése eredménnyel jár.

Kiadóhivatal: Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház.

Telefon 229. sz.

Ugyanott vétetnek fel előfizetések
is bármely naptól kezdve.

Telefon 229. sz.

„A Tengerpart“ független és szókimondó irányával szerezte meg
népszerűségét és olvasottságát.